

عوامل زیان آور در محیط کار

تهیه و تنظیم

مهدیه سادات راه چمنی

کارشناس بهداشت حرفه ای

امروزه حفظ سلامت نیروی کار نه تنها از بعد انسانی ، اجتماعی و عاطفی بلکه از بعد اقتصادی نیز به عنوان یک امر مهم در بسیاری از کشورهاست [توضیح] نیروی کار آمد و با تجربه به عنوان سرمایه ملی هر کشور است . گاه عواملی [توضیح] باعث تهدید این موضوع شده که آن ها را تحت عنوان عوامل زیان آور محیط کار می شناسیم [توضیح] می توان این عوامل را به صورت زیر تقسیم بندی کرد :

عوامل زیان آور فیزیکی

الف) سرو صدا: سرو صدای بیش از حد مجاز در اکثر محیط های کاری سبب صدمه به سیستم های شنوایی و اعصاب می شود که می تواند منجر به کاهش بازدهی کار، کاهش دقت و همچنین ایجاد حادثه شود .

ب) ارتعاش: ارتعاش یا لرزش ابزار مورد استفاده در بیشتر موارد با سرو صدا همراه می باشد. دستگاه ها و ماشین آلات در هنگام کار به علت حرکت موتور نیز ایجاد ارتعاش

می کنند که ممکن است به بدن کارگر انتقال یابد ، مانند رانندگان و یا افرادی که با دستگاه های پنوماتیکی و یا سنگ شکن کار می کنند .

ج) پرتو: پرتو ها به طور کلی به دو قسمت پرتوهای یونیزان شامل

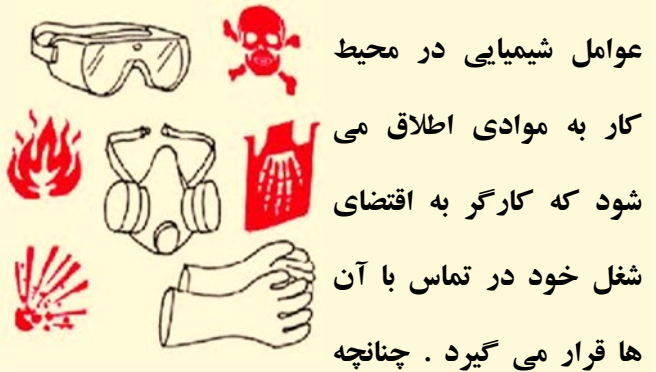
پرتو ایکس ، گاما ، الفا ، بتا و پرتوهای غیر یونیزان شامل تشعشعات ماوراء بنفش (UV)، مادون قرمز (IR) و امواج رادیویی تقسیم می شود . از عوارض پرتو ها می توان سرطان پوست ، آب مروارید و ... را نام برد. شیشه گری [توضیح] جوشکاری و افرادی که در محیط های رو باز کار می کنند مانند کشاورزان در معرض انواع پرتو ها هستند .

د) شرایط جوی: شامل گرما ، سرما و رطوبت [توضیح] باشد ، بطوریکه افزایش رطوبت محیط

کار در کاهش تعریق و افزایش دمای بدن شاغلین نقش موثری دارد. برخی مشاغل از قبیل کارگران کشاورزی ، کوره ها ، نانوایی ها ، کارکنان سرد خانه ها و ... به علت وضع خاص شغلی خود کم و بیش در معرض سرما و گرما ی بیش از حد قرار دارند .

عوامل زیان آور شیمیایی

عوامل شیمیایی در محیط کار به موادی اطلاق می شود که کارگر به اقتضای شغل خود در تماس با آن ها قرار می گیرد . چنانچه

این تماس ها بیش از حد مجاز باشد ، ناراحتی های مختلفی بر حسب نوع ماده و راه ورود آن به بدن بوجود خواهد آمد که این مواد به طور کلی شامل : گرد و غبار ها، دودهای فلزی جوشکاری ، حلالها، آفت کش ها ، اسید و باز ، گازها و بخارات سمی و ... است.

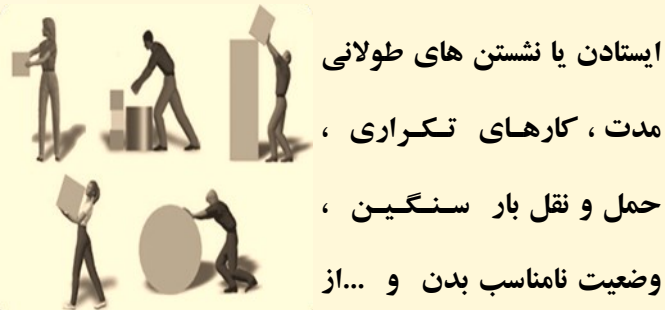
عوامل زیان آور بیولوژیکی

عوامل زیان آور بیولوژیکی در محیط کار در واقع شامل ویروس ها ، باکتری ها، قارچ ها و انگل ها هستند که فرد به اقتضای شغل خود ممکن است با آن ها در تماس باشد.

افراد شاغل در گروه های پزشکی خصوصا شاغلین در آزمایشگاه ها ، قصابان، دامداران و .. ممکن است در معرض این عوامل قرار بگیرند.

عوامل زیان آور ارگونومیک

ایستادن یا نشستن های طولانی مدت ، کارهای تکراری ، حمل و نقل بار سنگین ، وضعیت نامناسب بدن و ... از

جمله عوامل زیان آور ارگونومی در محیط کار است، در واقع ارگونومی علمی است که سعی در تطبیق محیط کار، ماشین و انسان دارد و به دنبال سیستمی است که برای کارگر راحتی ، رضایت مندی ، حداقل تنش و حداکثر بازدهی را فراهم آورد .

عوامل زیان آور روانی

عدم رضایت مندی از کار ، استرس های شغلی و نوبت کاری باعث تنش در فرد می شود و این تنش بصورت بیماری های روانی نظیر عصبی بودن ، افسردگی و

گاهی به صورت بیماری های روانی مانند بیماری های قلبی، زخم معده ، سردرد های مزمن و ... بروز می کند .

عوامل زیان آور مکانیکی

درواقع منظور از آن عدم ایمن بودن ماشین آلات بنحوی که احتمال ایجاد حادثه را برای کارگر افزایش

دهد . سقوط ، ضربه ، گیر کردن ، بریدگی ، له شدگی و .... نمونه ای از خطرات هستند که می تواند ایجاد حادثه یا آسیب کند . جهت پیشگیری از این خطرات استفاده از حفاظ های مناسب بر روی دستگاه ها و انجام بازرسی های ایمنی می تواند مورد استفاده قرار گیرد .

جهت کسب اطلاعات بیشتر به آدرس، شبکه بهداشت و درمان شهرستان جغتای واحد بهداشت حرفه ای و یا با شماره تلفن ۰۵۱۴۵۶۲۳۸۱۴ تماس حاصل فرمایید.

منبع : مبانی بهداشت حرفه ای - علیرضا حاجی قاسمخان

